

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра теоретического и славянского языкознания**

КИРОВА
Мария Ильинична

**ПРОБЛЕМА ПЕРЕВОДА ДЕЙКСИСА ВРЕМЕНИ И МЕСТА В
БЛИЗКОРОДСТВЕННЫХ ЯЗЫКАХ (НА МАТЕРИАЛЕ
БЕЛОРУССКОГО, РУССКОГО, НЕМЕЦКОГО И
НИДЕРЛАНДСКОГО ЯЗЫКОВ)**

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
доктор филологических наук
профессор Руденко Елена Николаевна

Минск, 2015

РЕФЕРАТ ДИПЛОМНОЙ РАБОТЫ

Кирова Мария Ильинична

ПРОБЛЕМА ПЕРЕВОДА ДЕЙКСИСА ВРЕМЕНИ И МЕСТА В БЛИЗКОРОДСТВЕННЫХ ЯЗЫКАХ (НА МАТЕРИАЛЕ БЕЛОРУССКОГО, РУССКОГО, НЕМЕЦКОГО И НИДЕРЛАНДСКОГО ЯЗЫКОВ)

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, двух глав и заключения, библиографического списка, который содержит 32 наименования.

Полный объём работы – 56 страниц печатного текста.

Ключевые слова: ДЕЙКСИС, ГЕРМАНСКИЕ ЯЗЫКИ, СЛАВЯНСКИЕ ЯЗЫКИ, ПЕРЕВОД, АВТОМАТИЧЕСКАЯ ОБРАБОТКА ЯЗЫКОВ, СОПОСТАВИТЕЛЬНОЕ ЯЗЫКОЗНАНИЕ, БЛИЗКОРОДСТВЕННЫЕ ЯЗЫКИ.

Цель дипломной работы: выявить особенности выражения дейксиса времени и места в двух парах близкородственных языков на примере наречий и глагольных форм.

Задачи дипломной работы:

- изучить основные теоретические аспекты категории дейксиса;
- классифицировать дейктические наречия;
- рассмотреть особенности употребления дейктических наречий;
- проанализировать значения глагольных форм в исследуемых языках;
- сопоставить средства выражения дейксиса во всех исследуемых языках;
- обозначить адекватные стратегии перевода дейктиков.

Актуальность темы обусловлена многозначностью дейксиса в близкородственных языках, которая часто не воспринимается их носителями, что приводит к ошибкам в коммуникации. На современном этапе имеются все возможности не только исследовать эту тему, но и активно применять полученные данные для образовательных целей, а также с целью улучшения качества машинного перевода.

Объект и предмет исследования. Объектом исследования являются наречия места и времени, а также глагольные формы. Предмет – дейктические значения.

РЭФЕРАТ ДЫПЛОМНАЙ ПРАЦЫ

Кірава Марыя Ільінічна

ПРАБЛЕМА ПЕРАКЛАДУ ДЭЙКСІСА ЧАСУ І МЕСЦА Ё БЛІЗКАРОДНАСНЫХ МОВАХ (НА МАТЭРЫЯЛЕ БЕЛАРУСКАЙ, РУСКАЙ, НЯМЕЦКАЙ І НІДЭРЛАНДСКАЙ МОЎ)

Структура дыпломнай працы. Дыпломная праца складаецца з уводзін, дзвюх глаў і выводзін, бібліяграфічнага спісу, які налічвае 32 адзінкі.

Поўны аб'ём працы – 56 старонак друкаванага тэксту.

Ключавыя словы: ДЭЙКСІС, ГЕРМАНСКІЯ МОВЫ, СЛАВЯНСКІЯ МОВЫ, ПЕРАКЛАД, АЎТАМАТЫЧНАЯ АПРАЦОЎКА ТЭКСТАЎ, ПАРАЎНАЛЬНАЕ МОВАЗНАЎСТВА, БЛІЗКАРОДНАСНЫЯ МОВЫ.

Мэта дыпломнай працы: выявіць асаблівасці выражэння дэйксісу месца і часу ў дзвух парах блізкароднасных моў на прыкладзе прыслоўяў і дзеяслоўных формаў.

Задачы дыпломнай працы:

- даведацца пра асноўныя тэарэтычныя аспекты катэгорыі дэйксісу;
- класіфікаваць дэйктычныя прыслоўі;
- разгледзець асноўныя асаблівасці ўжывання дэйктычных прыслоўяў;
- прааналізаваць значэнні дзеяслоўных форм у акрэсленых мовах;
- параўнаць сродкі выражэння дэйксісу ў акрэсленых мовах;
- абазначыць адпаведныя стратэгіі перакладу дэйктыкаў.

Актуальнасць тэмы абумоўлена шматзначнасцю дэйксісу ў блізкароднасных мовах, якую носьбіты мовы часта не ўсведамляюць, што з'яўляецца прычынай камунікацыйных памылак. На сучасным этапе ёсць усе сродкі не толькі даследаваць гэтую тэму, але і актыўна выкарыстоўваць атрыманыя дадзеныя для адукацыйных мэтаў, а таксама з мэтай паляпшэння якасці машыннага перакладу.

Аб'ект і прадмет даследвання. Аб'ектам даследвання з'яўляюцца прыслоўі месца і часу, а таксама формы дзеяслова. Прадмет – дэйктычныя значэнні.

SUMMARY

Keywords: deixis, germanic languages, slavonic languages, translation, automatic language processing, comparative linguistics, cognate languages.

The following thesis considers existing translation problems of temporal and spacial deixis in two language pairs (Belarusian-Russian and Dutch-German), and crosswise as well. The main problem to be solved lies in the deictic semantics of the cognate languages. In some cases temporal and local deixis can be expressed by the same means, so that it can be problematic to distinguish them. In some languages larger varieties of deictic shades of meaning are represented, and these can be significantly different. Many native speakers and even professionals affiliated either with translation or teaching a language do not interpret such slight differences as false friends or ambiguous categories. Therefore, a deep analysis in this field is essential, as its results could contribute to a better understanding of the language phenomena and more accurate translation.

During preparatory steps the most frequent deictic marker in the above mentioned languages were found out in respective language corpora and listed. The analyzed items are primarily adverbs.

As there are various ways to express spacial and temporal deixis (both by means of syntax and morphology), many features of the NooJ programme are helpful while exploring and classifying these categories. For example, syntactic grammars and dictionaries can be produced, so that all possible matches for the deixis types of the forenamed languages are visually presented and ready to use for translation or teaching purposes.

Author. Maryia Kirova

Belarusian State University, Philological Faculty, Department of German Philology

Title. Translating local and temporal deixis in cognate languages (a comparative analysis of belarusian, russian, german, and dutch languages)

Volume. 56 C (the body), 32 sources.

Publication type: thesis.

Supervisor: Rudenko E.N.

Pages: 56.

Year of presentation: 2015